

Twée kansen in vernieuwingsopgave

Door: Renee Petiet

“De media opzoeken voor urgentiebesef bij de politiek en zelf slimme combinaties zoeken”, zegt Ewald van Vliet, voorzitter van het CvB Lucas Onderwijs.

De problemen rond de onderwijs-huisvesting in Nederland blijven aanzwellen. Er is een groeiende boegolf van scholen die wachten op nieuwbouw of renovatie, terwijl de financiële middelen van gemeenten in 2026 flink dalen en de politieke prioriteit ontbreekt om het probleem structureel aan te pakken. Ewald van Vliet, voorzitter van het College van Bestuur van Stichting Lucas Onderwijs: “We hebben ouderorganisaties en de media nodig om het urgentiebesef bij de druk op de politiek op te voeren en de complexe situatie op de agenda te krijgen. Daarnaast is het enige dat we zelf kunnen doen: kijken naar slimme combinaties met andere maatschappelijke organisaties.”

Een onhoudbare situatie

Ewald schetst nog een keer het urgente beeld van de situatie: “Er zijn scholen die al 10 tot 15 jaar wachten op nieuwbouw. In sommige gevallen is er zelfs na die tijd nog geen enkel perspectief dat er een oplossing komt met het ravijnjaar in zicht. Ondertussen stijgen de eisen en marktprijzen continu.”

We hebben ouderorganisaties en de media nodig

Financieel of bekostigingsvraagstuk?

Ewald: “Er zijn wel partijen die willen investeren, zoals pensioenfondsen, maar dat brengt rentecomponenten met zich mee, wat alles per saldo weer duurder maakt. Dit soort oplossingen helpt dus niet structureel. Schoolbesturen hebben

geen financieringsprobleem, maar een bekostigingsprobleem. Die bekostiging moet vanuit het rijk via gemeenten komen, maar als scholen bij de overheid aankloppen, verwijzen zij hen gelijk naar de gemeente. Steeds meer gemeenten laten juist weten dat er onvoldoende middelen zijn. Dit laat zien hoe het Rijk zich distantieert van het vraagstuk. Het echte probleem is dat de huidige bekostiging simpelweg niet toereikend is.”

Publiciteit als hefboom

“Onderwijsorganisaties worden al snel gezien als de kalkoen die het kerstdiner komt samenstellen. Daarom is het belangrijk dat ouderorganisaties, de pers en andere belanghebbenden de urgentie van dit probleem benadrukken. Dat vergroot de kans dat het politieke prioriteit krijgt”, zegt Ewald en hij ziet hierin een belangrijke rol weggelegd voor initiatieven zoals het Deltaplan Scholen: “Jullie moeten vooral doorgaan met het Deltaplan Scholen,

want door het delen van goede voorbeelden en de urgentie van het vraagstuk zichtbaar te maken, kan het onderwerp meer prioriteit krijgen in de politiek.”

“

Jullie moeten vooral doorgaan met het Deltaplan Scholen

Complexe context

Een belangrijk punt dat Ewald wil maken is dat elk gebouw uniek is. In Den Haag heeft Lucas Onderwijs met partners een scholencampus gerealiseerd. Dit is het eerste energieneutrale schoolgebouw van de stad, voor 1200 leerlingen met een totale bouwsom van € 17.700.000,-. Deze kosten liggen nog onder het normbedrag. “Dit is gelukt omdat de school vrij in het veld staat. Binnenstedelijke projecten met bijvoorbeeld een langgerekt kavel en hoge welstandseisen of extra stedenbouwkundige eisen kosten miljoenen meer. De politiek werkt graag met normen en gemiddelden, maar elk gebouw wordt beïnvloed door de context waarin het gebouwd wordt. Dat maakt benchmarking ook lastig.” Het ontbreken van die realiteitszin is volgens Ewald een groot probleem. “Er wordt vaak gezegd: ‘Dan zoek je toch een andere kavel?’ Dat is echter in steden als Den Haag simpelweg geen optie. Kavels in de stad zijn schaars en vaak al in gebruik door ontwikkelaars. En we willen juist buurtscholen vanwege hun grote maatschappelijke waarde.”

Geld is niet voor de kern

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft sinds 2024 jaarlijks wel meer dan 10 miljoen uitgetrokken voor ‘governance’: ondersteunende processen zoals informatie over modulair bouwen, een landelijke database voor onderwijsvastgoed en efficiëntie in de aanbesteding. “Hoewel deze initiatieven nuttig kunnen zijn, lossen ze de kern van

het probleem niet op. De hoop die ik hierbij wel heb, is dat het OCW door deze inspanningen meer gaat zien hoe complex onderwijshuisvesting is en gaat inzien dat we over de hele linie miljarden tekort komen voor onderwijshuisvesting.”

Slimme combinaties

“Een van de weinige kansen binnen de huidige financiële kaders ligt in het combineren van functies binnen maatschappelijk vastgoed. Deze combinaties bieden kansen, zowel qua investering als exploitatie, maar brengen ook nieuwe uitdagingen met zich mee. Denk aan de vraag hoe je het beheer organiseert, zeker bij personele wisselingen, maar daar kunnen we natuurlijk in leren.”

Bouwen aan bewustwording

“Inzicht is de basis,” concludeert hij. “Dat vraagt om meer publiciteit en realistische verwachtingen. Dus laten we stoppen met wensdenken en kijken naar wat écht nodig is om goed onderwijs te bieden in frisse, moderne schoolgebouwen. Dat is toch wat we als scholen, gemeenten, ouders en het rijk gemeenschappelijk voor ogen hebben.”

“

Er wordt vaak gezegd: ‘dan zoek je toch een andere kavel?’

Ewald van Vliet:

voorzitter College van Bestuur
Stichting Lucas Onderwijs (87
scholen in de regio Haaglanden)

- lid commissie
samenwerkingsagenda
(PO-raad, VO-raad en VNG m.b.t.
maatschappelijk vastgoed)
- voormalig burgemeester
Lansingerland, wethouder Gemeente
Westland en wethouder gemeente
Monster

Wil je meedenken over het Deltaplan Scholen of bijdragen aan het creëren van meer aandacht voor onderwijshuisvesting? Sluit aan bij het netwerk van Bouwstenen voor Sociaal en werk samen aan oplossingen.

Deltaplan
scholen

Partner
worden

